

ÇUKUROVA
KALKINMA
AJANSI

2024

ÇUKUROVA KALKINMA AJANSI
2024 YILI TEKNİK DESTEK PROGRAMI
TR62/24/TD/24

SONUÇ RAPORU

"FEKE YEREL KALKINMAYA HAZIRLANIYOR"

Eğitim Uzmanı / Danışman	Soner AKKURT
Teknik Destek Başvuru No	TR62/24/TD/0060
Kurum/Kuruluş Adı	FEKE BELEDİYESİ
Rapor tarihi	15.01.2025

Bu rapor Çukurova Kalkınma Ajansı 2024 Yılı Teknik Destek Programı kapsamında, yalnızca ilgililere rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır. Raporda yer alan bilgi ve analizler, raporun hazırlandığı zaman diliminde doğru ve güvenilir olduğuna inanılan kaynaklar ve bilgiler kullanılarak, kamu kurum ve kuruluşlarının yanı sıra özel sektör yatırımcılarını yönlendirme ve bilgilendirme amacıyla yazılmıştır.

Bu rapordaki bilgilere dayanarak bir eylemde bulunan, eylemde bulunmayan veya karar alan kimselere karşı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü, Çukurova Kalkınma Ajansı ve Feke Belediyesi sorumlu tutulamaz.

Bu raporun tüm hakları Çukurova Kalkınma Ajansına aittir. Raporda yer alan görseller ile bilgiler telif hakkına tabi olabileceğinden, her ne koşulda olursa olsun, bu rapor hizmet gördüğü çerçevenin dışında kullanılamaz. Bu nedenle; Çukurova Kalkınma Ajansının yazılı onayı olmadan raporun içeriğı kısmen veya tamamen kopyalanamaz, elektronik, mekanik veya benzeri bir araçla herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz, fotokopi veya teksir edilemez, dağıtılamaz, kaynak gösterilmeden ıktibas edilemez.

ukurova Kalkınma Ajansı Mali Destek Programları kapsamında hazırlanan bu yayının içeriğı Çukurova Kalkınma Ajansı ve/veya T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü'nün görüşlerini yansıtmamakta olup, içerik ile ilgili tek sorumluluk Feke Belediyesi'ne aittir.

İÇİNDEKİLER

1. Amaç	04
2. Bölge Hakkında	05
3. Önerilen Kalkınma Stratejileri	06
4. Bölgede hayata geçirilebilecek avantajlı projeler	07
5. Proje İcra Ekipleri ve Yönetim Yapısı	09
6. Teknik Destek Sürecinde Yapılan Faaliyetler ve Bölgesel Kalkınmaya Katkıları	10
7. Teknik Destek Faaliyetinin Bölgesel Etkileri	11
8. Sonuç ve Öneriler	13
9. Kaynakça	14

1. AMAÇ

Bu rapor, bölgesel kalkınma fırsatlarını belirlemek, toplumsal farkındalık oluşturmak, yatırım ve teşvik programları hakkında bölge halkını bilinçlendirmek, ayrıca Feke bölgesinin avantajlarını değerlendirerek lokomotif yatırımlara kaynak sağlamak amacıyla yapılan eğitim ve danışmanlık çalışmalarını, önerilen stratejileri, çözüm önerilerini ve uygulanabilir projeleri kapsamaktadır.

Raporda, etkin girişimciler, kanaat önderleri, iş insanları ve bürokratlarla gerçekleştirilen toplantılar sonucu oluşturulan iş birliği grupları, bölgeye yatırım potansiyeli olan iş insanlarıyla yerel halk arasında kurulan iletişim köprüleri ve yatırım fırsatlarının değerlendirilmesine yönelik yapılan bilgilendirme çalışmaları ele alınmıştır. Bölgenin kapalı kalmasını önleyerek ulusal ve uluslararası ekonomik ağlara entegrasyon sürecine katkı sağlamak temel hedeflerden biri olarak belirlenmiştir.

Teknik Destek, Feke bölgesinin kalkınması yolunda bilgilendirme, projelendirme ve yerel aktörlerin bir araya gelmesini sağlayan kritik bir süreç olmuştur. Bu süreç, bölgenin ekonomik ve sosyal potansiyelini harekete geçirerek, stratejik hedeflerin belirlenmesi ve projelerin uygulanabilirliği açısından önemli katkılar sunmuştur.

2. BÖLGE HAKKINDA

Feke bölgesi, sosyal ve ekonomik açılardan geri kalmış, göç veren ve kalifiye iş gücü kaybı yaşayan bir bölge olarak uzun süredir kalkınma sorunlarıyla karşı karşıyadır.

Bölgede sürdürülebilir kalkınma için gerekli olan temel adımlar; bölgenin sahip olduğu avantajları değerlendirerek uygun projeler geliştirmek, ek kaynaklar sağlamak, proje icra ekipleri oluşturmak ve kalifiye iş gücü yetiştirmektir.

2. 1. Bölgenin Durum Analizi

Feke bölgesinin kalkınmasını engelleyen bazı temel faktörler şunlardır:

- **Göç Sorunu:** Feke bölgesi, işsizlik ve yaşam koşullarının zorluğu nedeniyle sürekli göç vermektedir. Genç nüfus özellikle büyük şehirlere yönelmekte ve bu durum, bölgedeki demografik yapıyı olumsuz etkilemektedir.
- **Eğitim ve Kalifiye İş Gücü Eksikliği:** Eğitim seviyesinin düşüklüğü ve nitelikli iş gücü eksikliği, sanayi ve ticaret gibi sektörlerin gelişimini engellemektedir.
- **Altyapı ve Yatırım Eksiklikleri:** Bölge, yatırımcılar için cazip olabilecek altyapıdan yoksundur. Ulaşım, enerji ve iletişim altyapısının yetersizliği, ekonomik faaliyetlerin gelişmesini engellemektedir.
- **Sosyal ve Ekonomik Sorunlar:** Bölgedeki düşük gelir seviyesi, yetersiz sağlık hizmetleri ve sınırlı sosyal imkanlar, yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir.

3. ÖNERİLEN KALKINMA STRATEJİLERİ

Feke bölgesinin kalkınması için aşağıdaki stratejiler önerilmektedir:

3. 1. Bölgesel Avantajlara Dayalı Projeler Geliştirme

Bölgenin kalkınması için öncelikli olarak, bölgenin sahip olduğu doğal kaynaklar, coğrafi avantajlar ve kültürel miras gibi unsurlar dikkate alınarak projeler geliştirilmelidir.

- Tarım ve Hayvancılık Projeleri: Feken bölgesinin tarıma elverişli arazileri, organik tarım projeleri ve modern hayvancılık yatırımları için değerlendirilebilir. Bu tür projeler, yerel halkın iş imkânlarını artırabilir ve ürünler, dış pazarlara açılabilir.
- Turizm Sektörü Gelişimi: Bölgenin doğal güzellikleri, tarihî yapıları ve kültürel mirası, ekoturizm ve kültürel turizm projeleri için bir potansiyel sunmaktadır. Bu alanda yapılacak yatırımlar, bölgeye gelen turist sayısını artırabilir ve yerel ekonomiye katkı sağlayabilir.

3. 2. Eğitim ve Kalifiye İş Gücü Yetiştirme

Bölgedeki eğitim seviyesinin artırılması, kalifiye iş gücü oluşturulması için çeşitli programlar düzenlenmelidir.

3. 3. Eğitim Yatırımları:

- Mesleki Eğitim Merkezleri: Genç nüfusa yönelik mesleki eğitim programları açılmalı, özellikle tarım, inşaat, turizm ve hizmet sektörlerinde kalifiye iş gücü yetiştirilmelidir.
- Yükseköğretim ve Uzaktan Eğitim Programları: Bölgede üniversite olmayan yerlerde, dijital eğitim ve uzaktan öğrenme fırsatları sunulacak, bölge halkının eğitim alması teşvik edilmelidir.

3. 4. Önerilen Altyapı Yatırımları:

- Yatırım Çekme ve Altyapı Geliştirme: Bölgeye yatırım çekebilmek için altyapı iyileştirmeleri ve teşvik programları oluşturulmalıdır. Bu, hem yerel halk için yeni iş imkanları yaratacak hem de bölgenin ekonomik yapısının dönüşümüne olanak sağlayacaktır.
- Ulaşım Altyapısının Geliştirilmesi: Karayolları ve demir yolları gibi ulaşım projelerine yatırım yapılarak, bölgenin dış dünyayla olan bağlantısı artırılmalıdır.

- Enerji Altyapısı: Yenilenebilir enerji projeleri, özellikle güneş ve rüzgar enerjisi, bölgedeki enerji ihtiyaçlarını karşılamak ve ekonomik kalkınmayı desteklemek için uygulanabilir.

3. 5. Önerilen Sosyal Yatırımlar:

- Sağlık Altyapısı: Sağlık merkezlerinin artırılması ve sağlık hizmetlerinin kalitesinin yükseltilmesi, bölge halkının yaşam kalitesini doğrudan etkileyecektir.
- Sosyal Politikalar ve Yaşam Kalitesinin Artırılması: Bölgenin kalkınması yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda sosyal faktörlerin de dikkate alındığı bir süreç olmalıdır. Sosyal hizmetler, sağlık ve yaşam standartları iyileştirilmeli, halkın genel refah düzeyi artırılmalıdır.
- Sosyal Yardımlar ve İstihdam Destekleri: Göçün önlenmesi ve yerel istihdamın artırılması amacıyla, işsizlik sigortası, yerel iş gücü destek programları ve yeni iş alanları yaratılması gerekmektedir.

4. BÖLGEDE HAYATA GEÇİRİLEBİLECEK AVANTAJLI PROJELER

Teknik Destek süreci, bölgenin kalkınması için hem ekonomik hem de sosyal açıdan önemli adımların atılmasını sağlamıştır. Bu süreçte geliştirilen projeler, yerel aktörlerin kapasitelerini artırmak ve bölgenin potansiyelini ortaya çıkarmak amacıyla stratejik bir şekilde planlanmış ve birbirini tamamlayan faaliyetler olarak hayata geçirilmiştir. Teknik Destek sonuçları, hem tamamlanan hem de halen devam eden birçok proje ile doğrudan ilişkilidir.

4. 1. Kooperatifleşme ve Bölgesel Kalkınma

Teknik Destek kapsamında bölgesel iş birliğini artırmak amacıyla **SS Feke Toroslar Tarımsal Kalkınma Kooperatifi** kurulmuştur. Bu kooperatif, tarım ve hayvancılık faaliyetlerini organize bir yapıya kavuşturmuş, üreticilerin güçlerini birleştirerek daha etkin bir pazarlama stratejisi oluşturmalarına katkı sağlamıştır. Özellikle katma değeri yüksek ürünlerin (salep, safran, sumak, acı nane, kekik, biberiye, çörekotu, zambak) üretimi ve işlenmesi için kooperatifin etkin bir araç olduğu görülmüştür.

4. 2. Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Üzerine Çalışmalar

Teknik Destek sonuçları, tıbbi ve aromatik bitkilerin ekimi, toplanması, kurutulması ve paketlenmesi projeleri ile doğrudan ilişkilidir. **Salep Ekim Merkezi**, bölgedeki tarımsal

kalkınma hedeflerinin önemli bir parçası olmuş, aynı zamanda bölge halkına ekonomik değer yaratmıştır. Bu projeler, sürdürülebilir kalkınma anlayışı ile tarım işleme ve kurutma merkezleri gibi altyapı projeleriyle desteklenmiştir.

4. 3. Eko Turizm ve Kültür Projeleri

Bölgede eko turizmin geliştirilmesi amacıyla bir dizi turizm rotası oluşturulmuştur. Bu rotalar arasında şunlar yer almaktadır:

- **Pudu Hepa Kültür Rotası ve Kılcalları**
- **Hokka Dağı Sülemiş Yaylası Rotası**
- **Yayla Rotaları**
- **Lavanta Rotası**
- **Rafting Rotaları**
- **Kilim Rotası**
- **Safari Rotaları**
- **Gastronomi Rotaları**

Bu projeler, hem yerel hem de uluslararası turistlerin bölgeye ilgisini artırarak, turizm gelirlerinin artmasına ve bölgenin ekonomik kalkınmasına katkı sağlayacaktır. Ayrıca **Eko Turizm Merkezi** ve **Gastronomi ve Mutfak Okulu** gibi projeler de yerel kültürün ve gastronominin tanıtılmasına olanak sağlayarak ekonomik ve kültürel kalkınmayı hızlandıracaktır. .

4. 4. Sanayi ve Üretim Projeleri

Bölgedeki üretim kapasitesini artırmaya yönelik projeler arasında şunlar öne çıkmaktadır:

- **Ahşap Atölyesi:** Palet, mobilya, şehir mobilyaları ve endüstriyel parçaların üretimi.
- **Su Dolum Tesisi ve Şişeleme Tesisi:** Bölgedeki doğal su kaynaklarının değerlendirilmesi.
- **Cam Fabrikası:** Yerel sanayiye katkı sağlama ve istihdam yaratma hedefi.
- **Su Ürünleri Projesi:** Bölgedeki su kaynaklarının değerlendirilmesi ve balıkçılık faaliyetlerinin geliştirilmesi.
- **Sabun ve Mum Atölyesi:** Yerel üretimin desteklenmesi.

4. 5. Tarımsal İşleme ve Paketleme Faaliyetleri

Tarım ürünlerinin işlenmesi, kurutulması ve paketlenmesi amacıyla kurulan **Tarım Ürünleri İşleme, Kurutma ve Paketleme Merkezi**, üreticilerin ürünlerine katma değer kazandırırken, bölgesel kalkınmaya hızla katkı sağlayacak ve geniş bir nüfusa fayda sunacak önemli bir projedir.

4. 6. Sosyal ve Kültürel Projeler

Teknik Destek, bölgedeki sosyal kalkınmayı destekleyen projelerle de ilişkilendirilmiştir. Örneęin:

- **Yaşlı Bakım Merkezleri:** Sosyal hizmet kapasitesinin artırılması.
- **Feke Kalesi Restorasyonu:** Bölgenin tarihsel ve kültürel deęerlerinin korunması.

Teknik Destek sürecinde alınan kararlar ve uygulamaya konulan projeler, bölgedeki farklı sektörleri entegre eden bir kalkınma modeli oluşturmuştur. Tarım, turizm, sanayi ve sosyal projeler arasında kurulan bu bağ, bölgenin ekonomik ve sosyal refahını artırma hedeflerini güçlendirmiştir. Ayrıca, proje grupları arasında oluşturulan iř birliği sayesinde, sürdürülebilir kalkınma için uzun vadeli bir vizyon ortaya konmuştur. Bu  abalar, Feke ve çevresinin sadece ekonomik açıdan değil, aynı zamanda sosyal dayanışma ve kültürel zenginlik açısından da gelişmesine katkı sağlayacaktır.

5. PROJE İCRA EKİPLERİ VE YÖNETİM YAPISI

Başarıya ulaşmak için bölgedeki projelerin etkin bir şekilde yönetilmesi önemlidir. Bu doğrultuda, proje icra ekipleri oluşturulmalı ve her proje için uygun yönetim yapıları kurulmalıdır.

- Proje Koordinasyon Ofisi: Bölge kalkınma projelerinin merkezi bir noktada yönetilmesi için bir koordinasyon ofisi oluşturulmalıdır.

- Kamu- zel Sektör Ortaklıkları: Bölge kalkınma projelerine yerel girişimciler, sanayi odaları ve büyük yatırımcılar dahil edilerek, kamu-özel sektör ortaklıkları teşvik edilmelidir.

6. TEKNİK DESTEK SÜRECİNDE YAPILAN FAALİYETLER VE BÖLGESEL KALKINMAYA KATKILARI

6. 1. Eğitim ve Danışmanlık Faaliyetleri: Kırsal bölgelerdeki yerel aktörlerin bilgi ve beceri seviyelerini artırmak amacıyla kapsamlı eğitim ve danışmanlık programları düzenlenmiştir. Bu süreçte proje hazırlama, kaynak yönetimi, kooperatifleşme, pazarlama stratejileri ve sürdürülebilir kalkınma konularında detaylı bilgiler verilmiş, tarımsal üretim ve hayvancılık ile ilgili modern yöntemler tanıtılmıştır.

Eğitimlerde interaktif yöntemler ve vaka analizleri ile katılımcıların aktif katılımı sağlanmış, elde edilen bilgi pratiğe dönüştürülmüştür. Bu eğitimler sonucunda öğrenilenlerin uygulaması için çalışmalar düzenlenerek bölgede iş birliği kültürü güçlendirilmiştir.

6. 2. Öncü Projelerin Hazırlanması: Bölgesel kalkınmaya öncülük edecek projeler geliştirilmiş ve uygulamaya alınmıştır. Katma değeri yüksek tarımsal ürünler olan safran, salep ve sumak gibi ürünlerin üretimi özellikle desteklenmiş, bu ürünlerin ekimi için altyapı çalışmaları başlatılmıştır.

Ayrıca tarımsal üretimin verimliliğini artırmak amacıyla kurutma, paketlenme ve tarım işleme merkezleri kurulmuş, yerel üreticilerin güçlerini birleştirerek ortak pazarlama stratejileri oluşturması sağlanmıştır. Bu süreçte, Feke Toroslar Tarımsal Kalkınma Kooperatifi, projelerin organizasyonu ve uygulanmasında kritik bir rol oynamıştır.

6. 3. Kamu Ek Bütçelerinden Faydalanılması:

Eğitim sürecinde, katılımcılara yerel ve ulusal düzeydeki hibe ve teşvik programlarına erişim konusunda detaylı bilgiler aktarılmıştır. Eğitim oturumlarında, bu fonların nasıl kullanılacağı, başvuru süreçleri, gerekli belgeler ve projelerin uygunluğu gibi kritik noktalar ele alınmıştır. Katılımcılara, özellikle tarımsal üretim ve hayvancılık faaliyetlerini destekleyen fon kaynaklarına erişim yolları pratik örneklerle açıklanmıştır.

6. 4. Sosyal ve Kültürel Katkılar: Teknik destek faaliyetleri, ekonomik kalkınma yanında sosyal dayanışmayı da artırmıştır. Yerel halk arasında güven ortamı oluşturulmuş, iş birliği kültürü geliştirilmiştir. Kadın üreticilerin ekonomik faaliyetlere daha fazla katılımı sağlanarak sosyal adalet ve fırsat eşitliği desteklenmiştir.

6. 5. Bölgesel Projeler: Ekonomik kalkınmaya destek projeler arasında eko-turizm, gastronomi ve tarımsal işleme merkezleri öne çıkmıştır. Eko-turizm rotaları ile yerel kültür tanıtılmış, bu alanda gelişen turizm faaliyetleri ile gelirler artırılmıştır.

Ayrıca, sanayi projeleri arasında su dolum tesisi, cam fabrikası ve sabun atölyesi gibi girişimlerle istihdam yaratılmış ve bölgenin üretim kapasitesi artırılmıştır.

6. 6. Sürdürülebilir Kalkınma: Tarım faaliyetlerinde çevre dostu yöntemlerin benimsenmesi sağlanmış, katma değeri yüksek ürünlerin ekimi, işlenmesi ve pazarlanması ile bölgesel kalkınma sürdürülebilir hale getirilmiştir.

6. 7. Performans Göstergeleri ve Sonuçlar: Teknik destek faaliyetleri ile hedeflere ulaşılmış ve bölgedeki kalkınma sürecine önemli katkılar sağlanmıştır. Yerel aktörlerin proje geliştirme kapasitesi artmıştır.

Teknik destek süreci, bölgesel kalkınmaya çok boyutlu katkılar sağlayan bir hareket yaratmış; tarım, sanayi, turizm ve sosyal projeler arasındaki entegrasyon ile ekonomik ve sosyal refah artırılmıştır. Gelecek dönemde, projelerin sürdürülebilirliğini desteklemek için kamu-özel işbirliği daha da geliştirilmelidir.

7. TEKNİK DESTEK FAALİYETLERİNİN BÖLGESEL ETKİLERİ

7. 1. Kurumsal Kapasite Artışı:

Yerel aktörlerin bilgi, beceri ve iş birliği kapasitelerini artırmıştır. Toplantılar, eğitimler ve çalıştaylar sayesinde bölgesel kalkınma için stratejik hedefler belirlenmiş, yerel üreticiler arasında iş birliği teşvik edilmiştir. Feke Toroslar Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'nin kurulması, kurumsal kapasiteyi organize bir yapıya dönüştürmüş, kaynakların etkin kullanımını ve daha verimli bir hizmet ağını mümkün kılmıştır. Feke Belediyesi bölgedeki aktörler bir araya getirilerek kamu ve özel sektör arasındaki iş birliği artırılmıştır.

7. 2. Sosyal Faydalar:

Teknik Destek, yalnızca ekonomik kazanımlarla sınırlı kalmayıp sosyal dayanışmayı güçlendirmiştir. Bölge halkı arasındaki iş birliği ve güven ortamı artmış, yerel kalkınmaya yönelik ortak bir vizyon geliştirilmiştir. Bu süreç, bölgedeki yaşam kalitesini iyileştiren ve uzun vadede toplumsal refahı artıran bir dönüşüm hareketine dönüşmüştür. Katma değeri yüksek ürünlerin ekimi, safran ve salep gibi bitkilerin üretimi, kurutma, paketlenme ve tarım işleme merkezlerine yönelik bölgesel farkındalık oluşturulmuş ve çalışmalara başlanmıştır. Üretme ve dış pazarlara ulaşılabilirlik artık bölge insanı için ulaşılabilir bir hedef haline gelmiştir.

7. 3. Yenilikçilik:

Faaliyetler, bölge için yenilikçi yaklaşımlar geliştirilmesine olanak sağlamıştır. Katma değeri yüksek ürünlerin üretimi ve ortak pazarlama stratejileri gibi girişimler, ekonomik büyüme için yeni fırsatlar yaratmıştır. Ayrıca, bölgesel kalkınmaya öncülük edecek projelerin tasarlanması, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmada önemli bir adım olmuştur.

7. 4. Cinsiyet Eşitliği, Dezavantajlı Grupları Gözetme, Fırsat Eşitliği, Çevrenin Korunması ve Sürdürülebilir Kalkınma:

Teknik Destek süreci, bölgedeki dezavantajlı gruplar ve kadın üreticilerin de ekonomik faaliyetlere dahil edilmesini teşvik etmiştir. Bu kapsayıcı yaklaşım, fırsat eşitliği ve sosyal adaleti sağlamada önemli bir katkı sunmuştur. Kırsal bölge insanların bilgiye erişimi kolaylaşmış, fikirlerini projelere dönüştürme ve hayata geçirme süreçlerini deneyimlemiştir. Ayrıca, çevresel sürdürülebilirlik hedeflenerek doğal kaynakların korunması ve tarımsal faaliyetlerin çevre dostu yöntemlerle yapılması sağlanmıştır.

7. 5. Kurum/Kuruluşun Hizmet Kapasitesi, Kalitesi, Etkinliği ve Verimliliği:

Belediye bünyesinde bölgenin aktörlerini bir araya toplaması, mevcut durumu analiz etmesi ve bölgesel kalkınma için ihtiyaç duyulan lokomotif projeleri üretmesi, özel sektör ve kamu iş birliğini ve koordinasyon yeteneğini güçlendirmiştir. Feke Tarımsal Kalkınma Kooperatifinin kurulması ve yerel aktörlerin bilgi birikimlerinin artması, hizmet kalitesini yükseltmiş, etkinlik ve verimlilik artışı sağlamıştır. Özelleştirilmiş projeler ve düzenli çalıştaylar, bölgesel kalkınma süreçlerinin sürekliliğini ve etkinliğini desteklemiştir.

7. 6. Diğer:

Teknik Destek faaliyetleri, Feke bölgesinde sadece ekonomik kalkınmayı değil, aynı zamanda sosyal dayanışmayı, yenilikçiliği ve sürdürülebilir kalkınmayı destekleyen çok boyutlu bir süreç yaratmıştır. Bu faaliyetler, hem mevcut koşulların iyileştirilmesi hem de bölge için uzun vadeli kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesi açısından kritik bir rol oynamaktadır.

8. SONUÇ VE ÖNERİLER

Tüm bu faaliyetler, kırsal bölgenin kalkınmasına yönelik stratejik hedeflerin belirlenmesini ve uygulanmasını sağlamış; yerel halkın bilgiye erişimini kolaylaştırmış ve fikirlerini projelere dönüştürme yetkinliklerini geliştirmiştir. Bölgedeki ekonomik ve sosyal dinamiklerin iyileştirilmesine yönelik yapılan bu çalışmalar, hem yerel ekonomiyi hem de toplumsal dayanışmayı destekleyecek kalıcı bir etki yaratmıştır.

Danışmanlar ve eğitmenler, sadece teorik bilgi sunmakla kalmamış, aynı zamanda uygulamaya yönelik yöntemler ve örnekler üzerinden katılımcıların daha iyi anlamasına yardımcı olmuştur. Eğitimlerde kullanılan interaktif yöntemler, grup çalışmaları ve vaka analizleri, katılımcıların aktif bir şekilde sürece dahil olmasını sağlamış ve öğrenme verimliliğini artırmıştır. Özellikle tarım, hayvancılık ve kooperatifleşme konularında verilen eğitimler, bölgenin öncelikli ihtiyaçlarını karşılamada etkili olmuştur.

Ayrıca, katılımcılar, danışmanların bölgedeki aktörlerle birebir görüşmeler yaparak ihtiyaçları yerinde tespit etmelerinden ve bu doğrultuda önerilerde bulunmalarından büyük memnuniyet duymuştur. Özellikle bölgede yapılması gereken projelerin belirlenmesi sürecinde uzmanların doğru kişilere ulaştığı ve kaynakların etkin bir şekilde kullanılması için gerekli yönlendirmeleri yaptığı vurgulanmıştır.

Sonuç olarak, Teknik Destek sürecinde görevlendirilen uzman, eğitmen ve danışmanlar, gerek bilgi düzeyleri gerekse çözüm odaklı yaklaşımları ile süreç boyunca başarılı bir performans sergilemiştir. Bu durum, bölgedeki projelerin hayata geçirilmesine ve sürdürülebilir kalkınmaya önemli katkılar sağlamıştır.

Feke bölgesinin kalkınması için yapılacak yatırımlar, bölgesel kalkınma hedeflerine ulaşılmasında belirleyici bir rol oynayacaktır. Ancak, başarılı bir kalkınma süreci için sadece ekonomik ve altyapı yatırımları yeterli olmayacaktır. Sosyal hizmetler, eğitim politikaları ve yaşam kalitesinin iyileştirilmesi de kalkınmanın sürdürülebilirliğini sağlayacaktır.

Bu raporda yer alan önerilerin hayata geçirilmesi, bölgenin geleceği için büyük önem taşımaktadır. Kalkınma sürecinde, yerel halkın katılımı, devletin desteği ve özel sektörün yatırımları bir araya gelerek Feke bölgesinin ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan gelişmesini sağlayacaktır.

8.1. Önerilen Adımlar

1. Tarım ve turizm sektörlerine yönelik projelerin başlatılması.
2. Eğitim ve mesleki eğitim programlarının yaygınlaştırılması.
3. Yatırım teşvikleri ve altyapı projelerinin hızla hayata geçirilmesi.
4. Kamu-özel sektör iş birliğinin artırılması.
5. Sosyal destek ve sağlık alanında iyileştirmelerin yapılması.

Bu adımlar, Feke bölgesinin sürdürülebilir kalkınma yolunda önemli birer süreç olacaktır.

9. KAYNAKÇA

- 1). Toroslar ve Nadide Çiçekleri S. HALUK UYGUR
- 2). MTA - Toroslar Maden ve Yeraltı Zenginlikleri
- 3). Tarım ve Orman Bakanlığı - Kırsal Yatırımların Desteklenmesi
- 4). Adana Ticaret Odası - Hibe ve Destekler
- 5). Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı - Bölgesel Kalkınma Destekleri